EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 3. 2024
COM(2024) 139 final

2024/0073 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/2115 a (EÚ) 2021/2116, pokiaľ ide o normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat, zmeny strategických plánov SPP, preskúmanie strategických plánov SPP a výnimky z kontrol a zo sankcií

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Prostredníctvom strategických plánov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) sa Európska únia zameriava na podporu inteligentného, konkurencieschopného, odolného a diverzifikovaného poľnohospodárskeho sektora, ktorý zabezpečí dlhodobú potravinovú bezpečnosť. Zároveň sa zameriava aj na podporu a posilnenie ochrany životného prostredia vrátane biodiverzity a opatrení v oblasti klímy a prispieva k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti životného prostredia a klímy vrátane záväzkov podľa Parížskej dohody, ako aj k posilneniu sociálno-ekonomickej štruktúry vidieckych oblastí.

Členské štáty vypracovali 28 strategických plánov SPP, ktoré schválila Komisia a ktoré sa prvýkrát uplatnili v roku 2023. Tieto plány poskytujú priamu podporu príjmov poľnohospodárov, podporu environmentálnych schém, ako aj napríklad podporu investícií, určitých poľnohospodárskych sektorov, rozvoja vidieka a znalostí a inovácií. Strategické plány výrazne zvyšujú subsidiaritu riadenia SPP a zároveň sa orientujú na výkonnosť. Výdavky musia prispievať k plneniu 10 špecifických hospodárskych, environmentálnych a sociálnych cieľov SPP, čo sa meria pomocou série spoločných ukazovateľov.

Tieto strategické plány prispievajú k ambicióznej agende Komisie v oblasti Zelenej dohody v kombinácii s regulačnými iniciatívami, investíciami do výskumu a ďalšími opatreniami na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti životného prostredia a klímy do roku 2050. V tejto súvislosti sa v nariadení o strategických plánoch SPP [nariadenie (EÚ) 2021/2115] zaviedli vyššie východiskové podmienky na podporu poľnohospodárskych podnikov a v 28 strategických plánoch sa poľnohospodárom spoločne prideľujú podstatne vyššie sumy podpory na ciele v oblasti životného prostredia a klímy v porovnaní s predchádzajúcou SPP.

Nový prístup celkovo funguje dobre. Prvý rok vykonávania strategického plánu SPP však jasne ukázal, že na zabezpečenie účinného vykonávania plánov a zníženie byrokracie sú potrebné úpravy. Okrem toho by sa vykonávanie plánov nemalo vnímať oddelene od diskusií o iných legislatívnych návrhoch týkajúcich sa Zelenej dohody, ktoré budú alebo môžu mať priamy vplyv na poľnohospodárov aj na požiadavky v strategických plánoch. Navyše bolo nariadenie o strategických plánoch SPP schválené pred začiatkom rozsiahlej útočnej vojny Ruska na Ukrajine, ktorá naďalej výrazne ovplyvňuje trhy (a marže poľnohospodárov), ako aj kontext európskej poľnohospodárskej politiky.

Hoci dôvody rozsiahlych protestov poľnohospodárov v členských štátoch Únie sú zložité a rôznorodé, uvedené dôvody sú dôležitou súčasťou kontextu.

Európska rada 1. februára 2024 rokovala o problémoch v poľnohospodárskom sektore vrátane obáv, ktoré počas protestov vyjadrili poľnohospodári. Zdôraznila zásadnú úlohu SPP a vyzvala Radu a Komisiu, aby podľa potreby pokračovali v práci. To si vyžaduje spoluprácu medzi Európskou komisiou, ostatnými inštitúciami EÚ, členskými štátmi a poľnohospodármi. Predsedníčka Komisie von der Leyenová sa zaviazala, že začne dôkladnú analýzu administratívneho zaťaženia, ktoré leží na pleciach poľnohospodárov, s cieľom identifikovať oblasti, ktoré treba zlepšiť. Komisia okrem iného aj na základe podkladov získaných od členských štátov, ktoré zhromaždilo predsedníctvo Rady, a od organizácií poľnohospodárov EÚ a Európskeho parlamentu predložila 22. februára 2024 ako podklad na rokovania Rady neoficiálny dokument o možných opatreniach na zjednodušenie.

Rada pre poľnohospodárstvo a rybárstvo na svojom zasadnutí 26. februára 2024 potvrdila svoju politickú vôľu účinne reagovať na obavy poľnohospodárov a ako prvý krok podporila rad opatrení zahrnutých v uvedenom neoficiálnom dokumente Komisie ako prioritu krátkodobej reakcie na súčasnú krízu. Trvala tiež na tom, že je potrebné preskúmať základné akty spoločnej poľnohospodárskej politiky a že by sa s tým malo začať čo najskôr. Komisia si pozorne vypočula aj názory vyjadrené na zasadnutí Výboru Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 26. februára počas výmeny názorov na navrhovaný balík zjednodušenia pre poľnohospodárov a vnútroštátne správne orgány.

Cieľ návrhu

Komisia sa týmito návrhmi usiluje o cielené úpravy nariadení o strategických plánoch SPP s cieľom riešiť určité ťažkosti pri ich vykonávaní. Komisia týmto cieleným prístupom veľmi významne reaguje na zistené problémy a vyjadrené obavy a zároveň sa usiluje zachovať a obhajovať celkové smerovanie súčasnej SPP a jej úlohu pri podpore prechodu európskeho poľnohospodárstva na udržateľné poľnohospodárstvo. Komisia sa domnieva, že tieto cielené zmeny uľahčia rýchle prijatie Európskym parlamentom a Radou.

Úpravy sa zameriavajú na zmeny, ktoré sú prospešné pre poľnohospodárov z hľadiska zníženia ich administratívneho zaťaženia, na mieru flexibility, ktorá umožňuje vnútroštátnym správnym orgánom prispôsobiť vykonávanie situácii poľnohospodárov, na zmeny rovnováhy medzi podmienkami kondicionality a dobrovoľnými schémami, ktoré stimulujú ekologické postupy, ako aj na uistenie prijímateľov, pokiaľ ide o stabilitu politiky počas trvania strategických plánov. Napríklad úpravy v súvislosti s kondicionalitou poskytnú členským štátom väčšiu mieru flexibility pri stanovovaní noriem dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu (GAEC) na vnútroštátnej úrovni, čím sa zjednoduší zaťaženie poľnohospodárov, napríklad poskytnutím viacerých možností, ako požiadavky splniť, alebo umožnením špecifických dobre cielených výnimiek alebo odchýlok, najmä v prípade nepriaznivých poveternostných podmienok. Administratívne zaťaženie menších poľnohospodárov (do 10 hektárov poľnohospodárskych plôch, t. j. 65 % poľnohospodárov) sa zníži ich vyňatím z kontrolných návštev na účely kontroly dodržiavania podmienok kondicionality. To, že menší poľnohospodári budú vyňatí zo sankcií, zároveň zjednoduší administratívnu prácu členských štátov, keďže vnútroštátne orgány nebudú musieť vypočítavať sankcie, ktoré môžu patriť pod príslušnú prahovú hodnotu *de minimis*.

Pokiaľ ide o návrh na zvýšenie počtu zmien strategických plánov SPP, malo by to členským štátom umožniť prispôsobiť svoje strategické plány SPP, ak je to potrebné na zohľadnenie meniacich sa podmienok poľnohospodárov. Tým by sa zabezpečilo, že požiadavky, ktoré už nie sú odôvodnené, by nezostali z čisto administratívnych dôvodov v platnosti, a tým by sa systém zjednodušil.

Za plné využitie zjednodušujúcich ustanovení na zníženie administratívneho zaťaženia poľnohospodárov sú zodpovedné členské štáty.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Navrhované zmeny sú v súlade so všeobecnou filozofiou základných aktov SPP, ktoré sú v súčasnosti platné (nariadenie o strategických plánoch a nariadenie o financovaní, riadení a monitorovaní SPP). Návrh je preto v súlade s existujúcimi ustanoveniami politiky.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Právnym návrhom sa upravuje obmedzený počet ustanovení v súčasnosti platných nariadení o SPP, ktoré sa považovali za zosúladené s ostatnými politikami Únie. Návrh je preto v súlade s ostatnými politikami Únie.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Článok 43 ods. 2 ZFEÚ, keďže nariadením sa menia nariadenia (EÚ) 2021/2115 a 2021/2116, ktoré vychádzajú najmä z tohto právneho základu.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

V Zmluve o fungovaní Európskej únie sa stanovuje, že právomoc v oblasti poľnohospodárstva sa delí medzi Úniu a členské štáty. Únia vykonáva svoju právomoc prostredníctvom prijímania rôznych legislatívnych aktov, ktorými vymedzuje a vykonáva SPP EÚ, ako sa stanovuje v článkoch 38 až 44 ZFEÚ. Nariadenia (EÚ) 2021/2115 a 2021/2116 sú súčasťou legislatívneho rámca SPP EÚ. S cieľom zmierniť určité ťažkosti, dosiahnuť zjednodušenie a odbremeniť poľnohospodárov je potrebné tieto nariadenia zmeniť, čo možno urobiť len na úrovni EÚ.

- **Proporcionalita**

Návrhom sa existujúce nariadenia upravujú len v rozsahu nevyhnutne potrebnom na dosiahnutie uvedených cieľov.

- **Výber nástroja**

Keďže pôvodnými legislatívnymi aktmi sú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, zmeny sa musia takisto zaviesť vo forme nariadenia Európskeho parlamentu a Rady v rámci riadneho legislatívneho postupu.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na rozsiahle protesty poľnohospodárskych podnikov a s cieľom analyzovať administratívne zaťaženie, ktoré leží na pleciach poľnohospodárov, ako aj identifikovať oblasti, v ktorých by sa dalo dosiahnuť zlepšenie, sa Komisia listom obrátila na štyri hlavné poľnohospodárske organizácie na úrovni EÚ so žiadosťou o návrhy opatrení na úrovni EÚ (SPP a iné právne predpisy EÚ), ktorými sa môže znížiť administratívne zaťaženie poľnohospodárov. Belgické predsedníctvo Rady zaslalo podobný list ministrom poľnohospodárstva a požiadalo ich, aby na úrovni EÚ identifikovali otázky, ktoré môžu znížiť administratívne zaťaženie poľnohospodárov. Výbor Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka takisto zaslal list, v ktorom uviedol šesť oblastí, v ktorých je podľa neho potrebné prijať konkrétne a okamžité opatrenia. Naliehavá povaha tohto návrhu neumožnila bežný konzultačný proces.

Výsledkom tohto *ad hoc* konzultačného procesu, ktorý trval jeden týždeň, bolo široké spektrum podnetov a návrhov. Odpovede všetkých správnych orgánov členských štátov majú široký rozsah a hoci niektoré riešia praktické problémy pri vykonávaní a sú realizovateľné v krátkodobom horizonte, mnohé z nich sú ďalekosiahle a presahujú rámec zníženia administratívneho zaťaženia, zjednodušenia vykonávania alebo vytvorenia politiky stability pre poľnohospodárov. Výsledkom konzultácií s poľnohospodárskymi organizáciami boli výzvy na urýchlené prijatie opatrení na zjednodušenie administratívneho zaťaženia poľnohospodárov, ale aj zdôraznenie potreby stabilného a konzistentného politického rámca a návrh ďalších reforiem z dlhodobého hľadiska. Podobne aj Výbor Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka určil niekoľko kľúčových prioritných oblastí práce.

Komisia rozdelila prijaté návrhy do piatich rozsiahlych oblastí:

1. Prvá séria návrhov sa týka riadenia strategických plánov SPP a súvisí s postupmi týkajúcimi sa zmien strategických plánov (vrátane počtu povolených zmien), monitorovania a preskúmania výkonnosti (vrátane výročnej správy o výkonnosti) a niektorých prvkov integrovaného administratívneho a kontrolného systému (zjednodušenie metodiky hodnotenia kvality systému monitorovania plôch a používanie fotografií s geografickými značkami a geopriestorových aplikácií), ako aj systému kontrol a sankcií (vrátane racionalizácie všetkých kontrol v poľnohospodárskom podniku).

   Komisia na tento súbor návrhov reagovala viacerými nelegislatívnymi opatreniami a do tohto návrhu zahrnula niekoľko cielených a obmedzených iniciatív, najmä na uľahčenie častejších zmien strategických plánov SPP a na zrušenie kontrol kondicionality pre malé poľnohospodárske podniky.

2. Druhý súbor návrhov sa týka opatrení strategického plánu SPP v prospech životného prostredia a klímy. Mnohé návrhy sa týkali (drastických) zmien podmienok kondicionality a kontrol, ale boli zahrnuté aj ďalšie návrhy, napr. o zaobchádzaní s malými poľnohospodárskymi podnikmi alebo o finančnom riadení environmentálnych zásahov.

   Komisia už prijala dočasnú a čiastočnú odchýlku od prvej požiadavky normy GAEC 8 na rok 2024 a zmenu delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/126 s úpravami normy GAEC 1. Okrem toho tento návrh obsahuje niekoľko cielených úprav kondicionality, ktorých cieľom je riešiť obavy týkajúce sa vykonávania. Komisia sa usiluje o tento chirurgický prístup s cieľom zachovať celkové politické ciele nariadenia o strategických plánoch SPP, ktoré sa odrážajú v rozhodnutiach spoluzákonodarcov v roku 2021.

3. Tretia skupina návrhov sa týka iných ustanovení SPP, než sú ustanovenia o životnom prostredí a klíme, ako je rozšírenie viazanej podpory, odloženie alebo zrušenie sociálnej kondicionality, alebo zmeny režimov sektorovej podpory, propagačných opatrení a ekologického poľnohospodárstva. V ďalších návrhoch sa vyzýva na zásadnejšie prehodnotenie poľnohospodárskej politiky EÚ.

   Mnohé z týchto návrhov presahujú rámec zjednodušenia a zlepšenia vykonávania strategických plánov SPP. Komisia okrem toho podporuje kľúčové smery nariadenia o strategických plánoch SPP, ako je sociálna kondicionalita. Niekoľko návrhov je už teraz možné realizovať v rámci väčšieho manévrovacieho priestoru, ktorý sa ponechal členským štátom na základe nového modelu vykonávania SPP.

4. Štvrtá skupina návrhov sa týka príjmov poľnohospodárskych podnikov, a najmä riadenia rizík a krízového riadenia, pričom sa navrhuje vyčleniť viac prostriedkov SPP na riadenie kríz, zrevidovať ustanovenia SPP o podpore nástrojov riadenia rizík a prijať opatrenia na zlepšenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom reťazci.

   Zatiaľ čo o zmenách finančných aspektov SPP by sa malo diskutovať v súvislosti s prípravou nasledujúceho viacročného finančného rámca, Komisia sa stotožňuje s obavami týkajúcimi sa príjmov poľnohospodárskych podnikov a plánuje opatrenia na zlepšenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom reťazci v rámci samostatného pracovného okruhu.

5. Piaty a posledný súbor návrhov sa týka právnych predpisov mimo SPP, napríklad o odlesňovaní, monitorovaní lesov, hygienických predpisoch alebo energii z obnoviteľných zdrojov.

   Komisia zvažuje niekoľko špecifických zmien v aktoch mimo SPP a pracuje na nelegislatívnych opatreniach s cieľom zjednodušiť alebo objasniť určité pravidlá, zatiaľ čo o ďalších zmenách politiky sa musí rokovať počas prebiehajúcich legislatívnych postupov.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa (nepoužila sa externá expertíza).

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na politickú naliehavosť predloženia tohto návrhu, ktorého cieľom je reagovať na krízovú situáciu v poľnohospodárstve EÚ, sa nevykonalo žiadne posúdenie vplyvu, ako sa predpokladá v nástroji č. 1 usmernení Komisie o lepšej právnej regulácii, v ktorom sa stanovuje dôležitosť ich pružného a primeraného uplatňovania. Tento návrh sa týka viacerých cielených zmien nariadení (EÚ) 2021/2115 a 2021/2116. Mnohé z rozsiahlejších návrhov na riešenie obáv týkajúcich sa administratívneho zaťaženia a stabilného a účinného vykonávania SPP, ktoré boli predložené počas procesu *ad hoc* konzultácií, sa nezohľadňujú. Komisia zastáva názor, že stabilita politiky je dôležitá, a tvrdí, že reformovaná SPP *„zohráva dôležitú úlohu pri podpore poľnohospodárstva EÚ pri prechode na model udržateľného poľnohospodárstva, pričom zároveň podporuje príjmy poľnohospodárov, ako aj potravinovú bezpečnosť“.* Vychádza to z rozsiahleho externého posúdenia 28 schválených strategických plánov SPP, ktorého vypracovanie zadala Komisia a ktoré tvorilo základ jej správy Európskemu parlamentu a Rade z 23. novembra 2023: Zhrnutie strategických plánov SPP na roky 2023 – 2027: spoločné úsilie a kolektívna ambícia[1], v ktorej sa nachádza uvedený citát. V tejto správe Komisia tiež dospela k záveru, že *„[n]ové strategické plány SPP sú vhodným nástrojom na presadzovanie cieľov politiky SPP integrovaným spôsobom, keďže ich členské štáty využívajú na prípravu a poskytovanie reakcií na výzvy na svojich územiach, pričom stanovujú priority cieľov a využívajú dostupné zdroje účinným a efektívnym spôsobom“.*

Prvý rok vykonávania strategického plánu SPP však poukázal na určité praktické problémy pri vykonávaní. Preto sú okrem nelegislatívnych opatrení potrebné aj určité obmedzené úpravy právneho rámca Únie pre SPP, aby sa zabezpečilo účinné vykonávanie strategických plánov SPP, a najmä aby sa ďalej znížilo administratívne zaťaženie spojené s ich vykonávaním.

[1] COM(2023) 707 final z 23.11.2023.

Vykonalo sa dôkladné posúdenie vplyvu reformy SPP, ktorá bola schválená v roku 2021. Toto posúdenie sprevádzalo návrhy, ktoré Komisia predložila v roku 2018[2]. Toto posúdenie vplyvu poskytuje aj dôležité podklady pre úpravy obsiahnuté v tomto návrhu. Konkrétne sa kľúčové rozdiely medzi možnosťami posudzovanými v roku 2018 týkali pomeru dobrovoľných („ekoschéma“) alebo povinných („kondicionalita“) environmentálnych požiadaviek. Hoci nariadenie, ktoré bolo nakoniec prijaté, je kombináciou oboch prístupov, v posúdení vplyvu (s. 35) sa poukazuje na výhody a nevýhody oboch prístupov. Na základe zmenenej situácie a skúseností z prvého roku uplatňovania Komisia navrhuje zmeniť rovnováhu smerom k dobrovoľnejšiemu prístupu.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Týmito návrhmi sa konkrétne zníži zaťaženie malých poľnohospodárskych podnikov, ktoré sú mikropodnikmi. Návrh vyňať poľnohospodárske podniky s rozlohou menšou ako 10 hektárov z kontrol kondicionality sa týka 65 % prijímateľov podpory SPP.

- **Základné práva**

Tento návrh rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Ako sa stanovuje v článku 128 nariadenia o strategických plánoch SPP, zaviedol sa výkonnostný rámec, za ktorý sú spoločne zodpovedné členské štáty a Komisia. Výkonnostný rámec umožňuje podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie výkonnosti strategického plánu SPP počas jeho vykonávania. Na zmeny v tomto návrhu by sa vzťahoval tento rámec.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa (právny text je nariadenie).

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Komisia navrhuje niekoľko zmien kondicionality.

Zahrnuté je všeobecné ustanovenie, ktoré členským štátom umožňuje povoliť dočasné a cielené odchýlky od určitých podmienok kondicionality vzhľadom na čoraz nepredvídateľnejšie poveternostné podmienky, ktoré môžu poľnohospodárom brániť v plnení požiadaviek, ako sú lehoty v danom roku. V záujme úplnosti rámca výkonnosti, monitorovania a hodnotenia Komisia zváži, že členské štáty v súlade s článkom 143 nariadenia (EÚ) 2021/2115, najmä odsekom 4 uvedeného článku, jedenkrát ročne informujú Komisiu o vykonávaní takýchto dočasných odchýlok.

Členské štáty budú môcť stanoviť aj osobitné výnimky z noriem dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu (GAEC) 5, 6, 7 a 9, ktoré sa budú vzťahovať

[2] SWD(2018) 301 final z 1.6.2018.

na situácie, keď existuje riziko, že by požiadavky boli v rozpore s ich cieľmi, napríklad v dôsledku osobitných agronomických situácií určitých plodín na špecifických typoch pôdy a pedoklimatických podmienok alebo z dôvodu poškodenia trvalých trávnych porastov spôsobeného okrem iného predátormi či inváznymi druhmi. Pokiaľ ide o jednotlivé normy GAEC, Komisia navrhuje vypustiť z normy GAEC 8 povinnosť vyčleniť minimálny podiel ornej pôdy na neproduktívne plochy (pôda ležiaca úhorom) alebo prvky (živé ploty, stromy…), pričom sa zachová ochrana existujúcich krajinných prvkov. Namiesto toho sa od členských štátov vyžaduje, aby ustanovili ekoschému, ktorá by poľnohospodárom ponúkala podporu na zachovanie časti ornej pôdy v neproduktívnom stave alebo na vytvorenie nových krajinných prvkov. Tým by sa zabezpečilo, že poľnohospodári budú osobitne odmeňovaní za tieto neproduktívne plochy a prvky, ktoré sú prospešné pre biodiverzitu na poľnohospodárskej pôde a vo všeobecnosti vo vidieckych oblastiach.

Pokiaľ ide o normu GAEC 7, podľa ktorej sa vyžaduje striedanie plodín, Komisia navrhuje zachovať striedanie plodín, ale umožniť členským štátom, aby doplnili možnosť splnenia tejto požiadavky diverzifikáciou plodín. Diverzifikácia plodín tiež prispieva k zachovaniu potenciálu pôdy tým, že zabezpečuje rozmanitosť plodín v rámci roka, a tým nepriamo podporuje striedanie plodín z roka na rok. Komisia sa domnieva, že táto flexibilita umožní poľnohospodárom postihnutým pravidelným suchom alebo nadmernými zrážkami dodržiavať túto podmienku spôsobom, ktorý je viac v súlade s poľnohospodárskou realitou. Komisia zároveň uznáva a zdôrazňuje agronomické výhody striedania plodín. Preto sa prostredníctvom ekoschém oceňujú a mali by sa naďalej oceňovať ambicióznejšie formy striedania a diverzifikácie plodín, najmä ak sa do striedania zaraďujú aj bielkovinové plodiny, aby sa zvýšila kvalita pôdy a odolnosť pestovania plodín.

Uplatňovanie normy na pokrytie pôdy v citlivých obdobiach (norma GAEC 6) spôsobilo značnú administratívnu nepružnosť a neistotu pre poľnohospodárov, ktorí sa často odvolávajú na „kalendárne poľnohospodárstvo“, pri ktorom sa nezohľadňuje (čoraz väčšia) premenlivosť počasia. Komisia s cieľom rešpektovať ducha flexibility strategických plánov SPP navrhuje objasniť, že vykonávanie tejto normy kondicionality bude väčšinou v rukách členských štátov.

Navrhuje sa tiež zvýšiť počet žiadostí o zmenu strategického plánu SPP, ktoré môže členský štát predložiť, na dve ročne (oproti súčasnej jednej žiadosti ročne). Je to potrebné na rýchlejšie riešenie meniacich sa situácií poľnohospodárov vrátane tých, ktoré sú spôsobené nepriaznivými poveternostnými javmi.

V záujme zníženia zaťaženia a zvýšenia predvídateľnosti podpory SPP pre poľnohospodárov sa navrhuje, aby sa povinnosť členských štátov posúdiť, či je potrebné zmeniť ich strategické plány SPP v prípade zmien určitých právnych predpisov Únie týkajúcich sa životného prostredia a klímy, a oznámiť toto posúdenie Komisii v určitej lehote obmedzila na zmeny legislatívnych aktov uvedených v prílohe XIII, ktoré nadobudnú účinnosť najneskôr do 31. decembra 2025. V platnosti zostáva povinnosť členských štátov opísať spôsob dosiahnutia väčšieho celkového príspevku k environmentálnemu a klimatickému cieľu stanovenému v článku 105 nariadenia (EÚ) 2021/2115 a to, ako zelená architektúra SPP prispieva k dosahovaniu dlhodobých vnútroštátnych cieľových hodnôt, ktoré sú stanovené v legislatívnych aktoch uvedených v prílohe XIII alebo z nich vychádzajú, a ako je s nimi v súlade. Komisia okrem toho odhadne potenciál strategických plánov SPP v oblasti zmierňovania zmeny klímy na obdobie 2023 – 2027.

Navrhuje sa zmeniť nariadenie (EÚ) 2021/2116 s cieľom vyňať malých poľnohospodárov, ktorí majú najviac 10 hektárov poľnohospodárskej plochy, z kontrol kondicionality a zo

sankcií. Cieľom je znížiť administratívne zaťaženie vnútroštátnych správnych orgánov, ako aj poľnohospodárov spojené s kontrolami a výberom sankcií, ktoré je v prípade malých poľnohospodárskych podnikov v porovnaní s väčšími poľnohospodárskymi podnikmi vyššie. Vyňatie malých poľnohospodárov z kontrol kondicionality a zo sankcií nebude mať vplyv na kontroly vykonávané podľa iných právnych predpisov, ktoré sú súčasťou povinných požiadaviek týkajúcich sa hospodárenia (SMR). Okrem toho prijímatelia, ktorí dostávajú platby na plochu v rámci strategického plánu SPP podľa nariadenia (EÚ) 2021/2115 a zároveň v rámci programu rozvoja vidieka vykonávaného podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 do 31. decembra 2025, a preto podliehajú kontrolám kondicionality podľa nariadenia (EÚ) 2021/2116, by mali byť vyňatí z kontrol krížového plnenia a uplatňovania sankcií podľa nariadenia (EÚ) č. 1306/2013.

S cieľom riešiť obavy členských štátov a poľnohospodárov v súvislosti s rokom podávania žiadostí 2024 sa navrhuje, aby sa zmeny noriem GAEC 6, 7 a 8, ako aj výnimka zo sankcií pre malých poľnohospodárov, ktorí majú najviac 10 hektárov poľnohospodárskych plôch, uplatňovali spätne. Vzhľadom na to sa pre rok podávania žiadostí 2024 navrhujú prechodné ustanovenia s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty mohli uplatňovať zmeny svojich strategických plánov SPP v súvislosti s normami GAEC 6, 7 a 8 pred tým, ako Komisia tieto zmeny schváli v súlade s článkom 119 nariadenia (EÚ) 2021/2115. Pokiaľ ide o normu GAEC 8, takáto možnosť by mala byť spojená s existenciou ekoschém, ktoré by sa vzťahovali na postupy na zachovanie neproduktívnych plôch, ako je pôda ležiaca úhorom, alebo ekoschémy na vytváranie nových krajinných prvkov na ornej pôde. Možnosť, a to aj z právneho hľadiska, stanoviť spätné uplatňovanie, pokiaľ ide o zmeny noriem GAEC 6, 7 a 8, však bude závisieť od presného obsahu a dátumu nadobudnutia účinnosti zmien obsiahnutých v tomto nariadení. V tejto chvíli nie je možné rozhodnúť, či sa takéto spätné uplatňovanie môže stanoviť. Súvisiace ustanovenia článku 3 a článku 4 druhého pododseku sa preto v návrhu uvádzajú v zátvorkách. Ich uskutočniteľnosť by sa mala prediskutovať so spoluzákonodarcami vzhľadom na konečný obsah a dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

2024/0073 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/2115 a (EÚ) 2021/2116, pokiaľ ide o normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu, režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat, zmeny strategických plánov SPP, preskúmanie strategických plánov SPP a výnimky z kontrol a zo sankcií

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 43 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Dvora audítorov,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru[3],

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov[4],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115[5] sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116[6] sa stanovujú pravidlá týkajúce sa financovania, riadenia a monitorovania spoločnej poľnohospodárskej politiky.

(2) Napriek tomu, že tieto nariadenia poskytujú členským štátom značnú flexibilitu a majú potenciál znížiť administratívne zaťaženie poľnohospodárov, po prvom roku konkrétneho uplatňovania týchto nariadení prostredníctvom strategických plánov SPP je jasné, že na zabezpečenie účinného vykonávania strategických plánov SPP a zníženie administratívneho zaťaženia spojeného s vykonávaním týchto plánov a

---

3 Ú. v. EÚ C […], […], s. […].

4 Ú. v. EÚ C […], […], s. […].

5 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

6 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 z 2. decembra 2021 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

kontrolou určitých požiadaviek sú potrebné určité obmedzené úpravy právneho rámca Únie pre spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP).

(3) Poľnohospodári navyše čelia mimoriadnym ťažkostiam a neistotám. Uplynulé roky sa vyznačovali najmä veľkým počtom extrémnych meteorologických javov vrátane sucha a záplav v rôznych častiach Únie. Tieto javy majú vplyv na produkciu a príjmy a výrazne ovplyvňujú aj vykonávanie a harmonogram bežných agronomických postupov. Vysoké ceny energií a vstupov a neistota vyplývajúca z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, životné náklady, inflácia, pokles hodnoty produkcie obilnín v roku 2023 a zmena medzinárodných obchodných tokov viedli k ďalšej neistote a tlaku na poľnohospodárov. Súbeh týchto udalostí vyvíja silný tlak na poľnohospodárov, aby ako správcovia prírodných zdrojov a hospodárske subjekty prispôsobili riadenie svojich podnikov a vykonávanie agronomických postupov.

(4) V dôsledku toho treba preskúmať a zjednodušiť niektoré ustanovenia nariadenia (EÚ) 2021/2115 a nariadenia (EÚ) 2021/2116, aby sa zabezpečilo, že členské štáty budú môcť lepšie prispôsobiť svoje strategické plány SPP potrebám poľnohospodárov a poskytnúť poľnohospodárom väčšiu flexibilitu pri vykonávaní poľnohospodárskych činností so zreteľom na čoraz viac výziev, nepredvídateľnosť počasia a ekonomickú neistotu.

(5) V článku 13 nariadenia (EÚ) 2021/2115 sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, že všetky poľnohospodárske plochy vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, budú udržiavané v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave. Pre každú normu dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu (GAEC) uvedenú v prílohe III k uvedenému nariadeniu majú členské štáty stanoviť na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy pre poľnohospodárov a iných prijímateľov, a to v súlade s hlavnými cieľmi uvedených noriem, ako sa uvádzajú v danej prílohe. Na cieľ ochrany a kvality pôdy, ktorý sledujú normy GAEC 5, 6 a 7, vplývajú mnohé faktory, ako je typ pôdy, výber plodín, klimatické a poveternostné podmienky či využívanie pôdy v minulosti a súčasnosti a poľnohospodárske systémy, ako je ekologické poľnohospodárstvo, ktoré si vyžaduje odlišný prístup k určitým operáciám. Zo skúseností vyplýva, že by mohli nastať situácie, keď by ukladanie určitých požiadaviek bez náležitého zohľadnenia týchto faktorov, ako sú obmedzenia obrábania pôdy alebo povinnosti siať v určitom období, mohlo negatívne ovplyvniť určité pôdy alebo určité plodiny a dokonca by mohlo byť v rozpore s cieľom ochrany pôdy. V norme GAEC 9 sa stanovuje zákaz konverzie alebo preorania trvalého trávneho porastu označeného ako citlivý z hľadiska životného prostredia v lokalitách sústavy Natura 2000. Zo skúseností však vyplýva, že môžu nastať výnimočné situácie, keď sú takéto trvalé trávne porasty citlivé z hľadiska životného prostredia poškodené, napríklad predátormi alebo inváznymi druhmi, a na riešenie takýchto situácií môžu byť potrebné vhodné opatrenia vrátane výnimiek zo zákazu preorania dotknutých oblastí na účely obnovy takého trvalého trávneho porastu, aby sa zabezpečilo, že požiadavky normy GAEC 9 prispejú k ochrane biotopov a druhov.

(6) Pre čoraz väčší počet extrémnych meteorologických javov a prípadov poškodenia trvalých trávnych porastov označených ako citlivé z hľadiska životného prostredia v dôsledku faktorov, ako sú predátory alebo invázne druhy, sa zvyšuje výskyt špecifických problémov pri uplatňovaní požiadaviek noriem GAEC 5, 6, 7 a 9, ktoré musia členské štáty riešiť. Existuje aj riziko, že by takéto požiadavky boli neprimerané vzhľadom na ich skutočný prínos k cieľu ochrany pôdy podľa noriem GAEC 5, 6 a 7 a k ochrane biotopov a druhov podľa normy GAEC 9. Aby sa predišlo takýmto

situáciám, členské štáty by mali mať možnosť stanoviť osobitné výnimky z požiadaviek noriem GAEC 5, 6, 7 a 9 s cieľom riešiť špecifické problémy pri uplatňovaní týchto noriem GAEC, a to na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií, ako sú typy pôdy, plodiny alebo poľnohospodárske systémy alebo poškodenie trvalých trávnych porastov spôsobené okrem iného predátormi či inváznymi druhmi. Tieto výnimky by mali byť obmedzené z hľadiska ich plošného rozsahu a nemali by brániť príspevku uvedených noriem k ich hlavným cieľom uvedeným v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115.

(7) Poveternostné podmienky a ich následný vplyv na stav poľnohospodárskych plôch môžu poľnohospodárom a iným prijímateľom zabrániť v tom, aby v danom roku splnili požiadavky noriem GAEC, ako sú lehoty a obdobia na vykonávanie operácií. Aby sa predišlo tomu, že poľnohospodári budú takýmto požiadavkám čeliť a budú nútení napríklad zasiať plodiny do určitého dátumu, pričom poveternostné podmienky v danom roku neumožňujú vykonať potrebné operácie, alebo ich umožňujú len s vážnym negatívnym vplyvom na pôdu, ako je zhutnenie pôdy, členské štáty by mali mať pri vykonávaní minimálnych noriem stanovených v súlade s článkom 13 nariadenia (EÚ) 2021/2115 možnosť stanoviť dočasné odchýlky od týchto požiadaviek. Rozsah pôsobnosti týchto dočasných odchýlok by mal byť obmedzený na poľnohospodárov a iných prijímateľov alebo na oblasti postihnuté poveternostnými podmienkami a členské štáty by ich mali uplatňovať len tak dlho, ako to je nevyhnutne potrebné.

(8) V nariadení (EÚ) 2021/2115 sa stanovuje niekoľko prvkov a nástrojov pre členské štáty na dosiahnutie špecifického cieľa, ktorým je prispieť k zastaveniu a zvráteniu straty biodiverzity, zlepšiť ekosystémové služby a zachovať biotopy a krajinné oblasti uvedené v článku 6 ods. 1 písm. f) uvedeného nariadenia. Jedným z týchto prvkov je systém kondicionality. Najmä norma GAEC 8, uvedená v prílohe III k uvedenému nariadeniu, obsahuje niekoľko požiadaviek vrátane povinnosti vyčleniť určitý podiel ornej pôdy na neproduktívne plochy a prvky. Hlavným cieľom normy GAEC 8 je zachovanie neproduktívnych prvkov a plôch na zlepšenie biodiverzity v poľnohospodárskom podniku. Členské štáty môžu navrhnúť aj intervencie na podporu tohto cieľa, napríklad ekoschémy uvedené v článku 31 ods. 4 písm. g) nariadenia (EÚ) 2021/2115. V súvislosti s výzvami a neistotami vyplývajúcimi zo súbehu nepriaznivých udalostí a hospodárskych neistôt zo skúseností vyplýva, že je potrebné upraviť rovnováhu medzi rôznymi nástrojmi politiky prispievajúcimi k ochrane a zlepšovaniu biodiverzity, aby sa poľnohospodárom poskytla väčšia flexibilita pri prispievaní k tomuto cieľu v závislosti od konkrétnej situácie ich podniku a aby sa za takýto príspevok poskytla zvýšená finančná kompenzácia.

(9) Konkrétne, keďže povinnosť vyčleniť podiel ornej pôdy na neproduktívne plochy a prvky je v súčasnosti súčasťou prvej požiadavky normy GAEC 8, ako sa uvádza v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115, poľnohospodári, ktorí žiadajú o priame platby a intervencie uvedené v článkoch 70, 71 a 72 uvedeného nariadenia, musia túto požiadavku dodržiavať bez akejkoľvek kompenzácie vzniknutých nákladov alebo straty príjmu. V niektorých prípadoch to pre dotknutých poľnohospodárov a prijímateľov môže znamenať značnú finančnú záťaž, najmä vzhľadom na to, že na ornej pôde vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky podľa prvej požiadavky normy GAEC 8 nie je možná žiadna rastlinná ani živočíšna výroba. Vzhľadom na zaťaženie a dôsledky pre niektorých poľnohospodárov a na mimoriadne ťažkosti a neistoty, ktorým čelia, by sa potreba mať na ornej pôde neproduktívne plochy a prvky lepšie riešila prostredníctvom nástroja, ktorý by poskytoval väčšiu flexibilitu,

a čo je dôležitejšie, ponúkal by stimul kompenzujúci aspoň časť vzniknutých nákladov a stratu príjmov spojených s takýmito neproduktívnymi plochami a prvkami. Článok 31 nariadenia (EÚ) 2021/2115 by sa preto mal zmeniť, aby sa zabezpečilo, že členské štáty budú poskytovať podporu na ekoschémy, ktoré sa vzťahujú na postupy na zachovanie neproduktívnych plôch, ako je pôda ležiaca úhorom, a na vytváranie nových krajinných prvkov na ornej pôde.

(10) Zároveň by sa mal upraviť systém kondicionality stanovený nariadením (EÚ) 2021/2115 vypustením prvej požiadavky normy GAEC 8 uvedenej v prílohe III k uvedenému nariadeniu. Povinnosť chrániť krajinné prvky, ako aj zákaz strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a v období hniezdenia, ktoré sú v súčasnosti súčasťou požiadaviek podľa normy GAEC 8, by sa mali zachovať ako súčasť systému kondicionality, aby sa zabezpečila ochrana existujúcich krajinných prvkov na poľnohospodárskych plochách.

(11) Členským štátom by sa mala poskytnúť dodatočná flexibilita pri zmene ich strategických plánov SPP, pričom by sa mala zabezpečiť stabilita stratégie, zvládnuteľnosť strategických plánov SPP, ako aj administratívna efektívnosť procesu zmeny. Zo skúseností vyplynulo, že splnenie špecifických požiadaviek EPZF aj EPFRV v jednej žiadosti o zmenu môže byť náročné. Zároveň by sa mal obmedziť počet zmien za kalendárny rok, aby sa zabezpečilo, že poľnohospodári a iní prijímatelia budú mať dostatok času na zohľadnenie zmien, a súčasne aby sa obmedzilo administratívne zaťaženie členských štátov a aby Komisia mohla posúdiť súlad zmien s právnym rámcom Únie stanoveným v nariadeniach (EÚ) 2021/2115 a 2021/2116 v lehotách stanovených v tomto právnom rámci. Z týchto dôvodov by sa mal maximálny počet žiadostí o zmeny strategických plánov SPP zvýšiť na dve žiadosti o zmenu za kalendárny rok.

(12) Podľa článku 120 nariadenia (EÚ) 2021/2115 sú členské štáty povinné posúdiť, či je potrebné zmeniť ich strategické plány SPP v prípade zmien legislatívnych aktov Únie uvedených v prílohe XIII k uvedenému nariadeniu, a oznámiť Komisii svoje posúdenie v stanovenej lehote. Keďže sa ukázalo, že táto povinnosť je pre členské štáty zaťažujúca, a úsilie, ktoré by členské štáty museli vynaložiť na posúdenie po zvyšok programového obdobia súčasných strategických plánov SPP, by sa malo obmedziť, táto povinnosť by sa nemala uplatňovať na zmeny legislatívnych aktov uvedených v prílohe XIII, ktoré nadobudnú účinnosť po 31. decembri 2025.

(13) Zo skúseností vyplýva, že súbeh mnohých nepriaznivých udalostí prináša poľnohospodárom výzvy, ktoré si vyžadujú väčšiu flexibilitu a zjednodušenie vykonávania strategických plánov SPP, pokiaľ ide o určité normy GAEC uvedené v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115.

(14) Hlavným cieľom normy GAEC 6 je zabezpečiť ochranu pôdy počas najcitlivejších období prostredníctvom minimálneho pokrytia pôdy, aby pôda nebola počas takýchto citlivých období ponechaná bez porastu. Dôležitejšie ako v prípade iných noriem GAEC je, že na návrh a vykonávanie požiadaviek podľa tejto normy GAEC má vplyv široká škála faktorov. Minimálne pokrytie pôdy možno konkrétne zabezpečiť rôznymi spôsobmi, ktoré závisia nielen od klimatických a pôdnych podmienok, ale aj od faktorov, ako je výber plodín a dĺžka vegetačného obdobia v danom roku. Okrem toho môžu existovať rôzne citlivé obdobia, ktoré závisia najmä od špecifických pôdnych a klimatických podmienok. Navyše musia byť poľnohospodári a iní prijímatelia pri rozhodovaní o produkcii, a najmä o siatí, schopní zosúladiť dodržiavanie požiadaviek normy GAEC 6 s nepredvídateľnými poveternostnými podmienkami. Vzhľadom na

tieto faktory by členské štáty mali byť schopné pružnejšie riadiť takéto požiadavky normy GAEC 6 v porovnaní s inými normami GAEC tak, aby sa zabezpečil prínos týchto požiadaviek k hlavnému cieľu tejto normy, pričom sa zohľadní celý rad faktorov, napríklad pôdne a klimatické podmienky.

(15) Členské štáty by preto mali mať možnosť určiť hlavné prvky normy GAEC 6 a zhrnúť ich v strategických plánoch SPP v súlade s článkom 109 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) 2021/2115. Komisia by mala v súlade s článkom 13 ods. 1, článkom 109 ods. 2 a článkami 118 a 119 uvedeného nariadenia zabezpečiť, aby norma GAEC 6, ako ju určili členské štáty, bola celkovo v súlade s hlavným cieľom tejto normy GAEC.

(16) Hlavným cieľom normy GAEC 7 uvedenej v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115 je zachovať potenciál pôdy. Vzhľadom na to, že diverzifikácia plodín môže takisto prispieť k zachovaniu potenciálu pôdy a zároveň môže byť pre niektorých poľnohospodárov jednoduchšia na realizáciu v kontexte viacerých tlakov a výziev, ktorým v súčasnosti čelia, členské štáty by mali mať možnosť umožniť poľnohospodárom dodržiavať normu GAEC 7 aj prostredníctvom diverzifikácie plodín. Vzhľadom na to by sa mali stanoviť minimálne požiadavky týkajúce sa diverzifikácie plodín.

(17) Je dôležité, aby SPP naďalej prispievala k plneniu environmentálnych cieľov stanovených v článku 6 ods. 1 písm. d) až g) nariadenia (EÚ) 2021/2115 prostredníctvom podmienok kondicionality. Takisto je dôležité zabezpečiť stabilitu týchto podmienok ako spoločného východiska pre členské štáty a poľnohospodárov. Podmienky kondicionality by sa preto mali naďalej uplatňovať na všetkých poľnohospodárov. Administratívne zaťaženie spojené s kontrolami podmienok kondicionality, ako sa stanovujú v nariadení (EÚ) 2021/2116, však môže byť pre malých poľnohospodárov a vnútroštátne správne orgány neprimerane vysoké. Preto by sa okrem poskytnutia možností flexibility, pokiaľ ide o normy GAEC 6, 7 a 8, takisto malo zmierniť zaťaženie malých poľnohospodárov a vnútroštátnych správnych orgánov spojené s kontrolami stanovenými v nariadení (EÚ) 2021/2116. Poľnohospodári s maximálnou veľkosťou podniku nepresahujúcou 10 hektárov poľnohospodárskej plochy by preto nemali podliehať kontrolám v rámci systému kondicionality, pokiaľ ide o dodržiavanie povinných požiadaviek týkajúcich sa hospodárenia podľa práva Únie a dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu. Keďže takíto malí poľnohospodári tvoria 65 % prijímateľov podpory SPP, ale ich podiel na celkovej poľnohospodárskej ploche predstavuje približne len 10 %, zjednodušilo by to prácu mnohým poľnohospodárom a vnútroštátnym správnym orgánom a zároveň by to výrazne neobmedzilo úlohu podmienok kondicionality pri prispievaní k ich cieľom, a to z dôvodu relatívne malej poľnohospodárskej plochy obhospodarovanej malými poľnohospodármi.

(18) Vzhľadom na obmedzenú poľnohospodársku plochu, s ktorou malí poľnohospodári hospodária, a na všeobecne nízke sankcie pre malých poľnohospodárov, uplatňovanie sankcií by mohlo viesť k neprimeranému zaťaženiu správnych orgánov členských štátov. Malí poľnohospodári, ktorí sú vyňatí z kontrol, by preto mali byť vyňatí aj z uplatňovania administratívnych sankcií pre nesplnenie podmienok kondicionality.

(19) S cieľom predísť nadmerným administratívnym nákladom a zaťaženiu v súvislosti s kontrolami kondicionality a krížového plnenia by prijímatelia, ktorí dostávajú platby na plochu v rámci strategického plánu SPP podľa nariadenia (EÚ) 2021/2115

a zároveň v rámci programu rozvoja vidieka vykonávaného podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013[7] do 31. decembra 2025, a preto podliehajú kontrolám kondicionality podľa nariadenia (EÚ) 2021/2116, mali byť vyňatí z kontrol krížového plnenia a uplatňovania sankcií podľa nariadenia (EÚ) č. 1306/2013.

(20) Nariadenia (EÚ) 2021/2115 a 2021/2116 by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.

(21) [S cieľom zabezpečiť bezproblémové vykonávanie opatrení stanovených v článku 1 ods. 6 písm. a), b) a c) tohto nariadenia je potrebné stanoviť prechodné ustanovenia, pokiaľ ide o zmeny strategických plánov SPP, ktoré členské štáty predkladajú Komisii na schválenie podľa článku 119 nariadenia (EÚ) 2021/2115 v roku 2024, a pokiaľ ide o účinky týchto zmien v roku 2024 pred schválením uvedených zmien Komisiou.]

(22) S cieľom zabezpečiť bezproblémové vykonávanie plánovaných opatrení a z dôvodu naliehavosti vzhľadom na mimoriadne ťažkosti a neistoty, ktorým poľnohospodári čelia, by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

(23) [S cieľom predísť neprimeranému administratívnemu zaťaženiu malých poľnohospodárov a vnútroštátnych orgánov by sa výnimka zo sankcií súvisiacich s neplnením podmienok kondicionality alebo požiadaviek krížového plnenia mala uplatňovať so spätnou platnosťou, pokiaľ ide o rok podávania žiadostí 2024.]

(24) [Keďže rok podávania žiadostí 2024 sa začal 1. januára 2024, článok 1 ods. 6 písm. a), b) a c) tohto nariadenia by sa mal uplatňovať na rok podávania žiadostí 2024, aby sa členským štátom umožnilo uplatňovať v ňom uvedené zmeny pre rok podávania žiadostí 2024.]

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Zmeny nariadenia (EÚ) 2021/2115

Nariadenie (EÚ) 2021/2115 sa mení takto:

1. Článok 4 sa mení takto:

a) V odseku 3 sa písmeno a) nahrádza takto:

„a) „orná pôda“ je pôda obrábaná na účely pestovania plodín alebo plocha vhodná na pestovanie plodín, ale ležiaca úhorom; okrem toho, počas trvania záväzku je to pôda obrábaná na účely pestovania plodín alebo plocha vhodná na pestovanie plodín, ale ležiaca úhorom, ktorá bola vyňatá z produkcie v súlade s článkom 31 alebo článkom 70 tohto

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

nariadenia, alebo s článkami 22, 23 alebo 24 nariadenia Rady (ES) č. 1257/1999([*]), alebo s článkom 39 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005([**]), alebo s článkom 28 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013([***]).

([*]) Nariadenie Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia (Ú. v. ES L 160, 26.6.1999, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj).

(**) Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 277, 21.10.2005, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1698/oj).

(***) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).“;

b) V odseku 4 prvom pododseku sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) akejkoľvek plochy podniku, ktorá je:

i) pokrytá krajinnými prvkami, na ktoré sa vzťahuje povinnosť ich zachovania podľa normy GAEC 8 uvedenej v prílohe III; alebo

ii) počas trvania príslušného záväzku poľnohospodára zriadená alebo udržiavaná v dôsledku ekoschémy uvedenej v článku 31.

Ak sa tak členské štáty rozhodnú, hektár, na ktorý možno poskytnúť podporu, môže zahŕňať aj ďalšie krajinné prvky za predpokladu, že neprevládajú a významne nebránia výkonu poľnohospodárskej činnosti z dôvodu plochy, ktorú zaberajú na poľnohospodárskom pozemku. Pri uplatňovaní tejto zásady môžu členské štáty stanoviť maximálny podiel poľnohospodárskeho pozemku, ktorý pokrývajú tieto ďalšie krajinné prvky.

V prípade trvalého trávneho porastu obsahujúceho roztrúsené prvky, na ktoré nemožno poskytnúť podporu, sa členské štáty môžu rozhodnúť, že na určenie plochy považovanej za plochu, na ktorú možno poskytnúť podporu, sa použijú fixné koeficienty zníženia;“.

2. Článok 13 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby všetky poľnohospodárske plochy vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, boli udržiavané v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave. Pre každú normu GAEC uvedenú v prílohe III stanovia členské štáty na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy pre poľnohospodárov a iných prijímateľov, a to v súlade s hlavnými cieľmi uvedených noriem, ako sa uvádzajú v danej prílohe. Pri stanovovaní svojich noriem členské štáty zohľadnia v relevantných prípadoch osobitné charakteristiky dotknutých plôch vrátane pôdnych a klimatických podmienok, existujúce poľnohospodárske systémy, poľnohospodárske postupy, veľkosť poľnohospodárskych podnikov a ich štruktúru, využívanie pôdy a osobitosti najvzdialenejších regiónov.

Pri stanovovaní noriem GAEC 5, 6, 7 alebo 9 uvedených v prílohe III môžu členské štáty stanoviť osobitné výnimky z požiadaviek týchto noriem. Osobitné výnimky z noriem GAEC 5, 6, 7 alebo 9 musia byť založené na objektívnych a nediskriminačných kritériách, ako sú plodiny, typy pôdy a poľnohospodárske systémy alebo poškodenie trvalých trávnych porastov

spôsobené okrem iného predátormi či inváznymi druhmi, a musia byť obmedzené z hľadiska ich plošného rozsahu. Osobitné výnimky sa ustanovia len v prípade a rozsahu, v akom sú potrebné na riešenie špecifických problémov pri uplatňovaní týchto noriem, a nesmú výrazne brániť príspevku každej z týchto noriem k ich hlavným cieľom uvedeným v prílohe III.“;

b) Vkladá sa tento odsek 2a:

„2 a. Pri vykonávaní minimálnych noriem stanovených v súlade s odsekmi 1 a 2 môžu členské štáty povoliť dočasné odchýlky od požiadaviek, ako sú lehoty a obdobia stanovené v týchto normách, v prípade, že poveternostné podmienky zabránia poľnohospodárom a iným prijímateľom v danom roku tieto požiadavky splniť. Rozsah pôsobnosti týchto dočasných odchýlok je obmedzený na poľnohospodárov a iných prijímateľov alebo oblasti postihnuté poveternostnými podmienkami a dočasné odchýlky sa uplatňujú len tak dlho, ako je to nevyhnutne potrebné.“

3. V článku 31 sa vkladá tento odsek 1a:

„1 a. V rámci ekoschém uvedených v odseku 1 členské štáty vytvoria a poskytnú podporu pre režimy, ktoré sa vzťahujú na postupy na zachovanie neproduktívnych plôch, ako je pôda ležiaca úhorom, a na vytváranie nových krajinných prvkov na ornej pôde. Tieto režimy sú pre aktívnych poľnohospodárov a skupiny aktívnych poľnohospodárov dobrovoľné.“

4. V článku 119 sa odsek 7 nahrádza takto:

„7. Žiadosť o zmenu strategického plánu SPP sa môže predložiť dvakrát za kalendárny rok s prihliadnutím na prípadné výnimky, ktoré sú stanovené v tomto nariadení alebo ktoré určí Komisia v súlade s článkom 122. Okrem toho sa počas obdobia strategického plánu SPP môžu predložiť tri ďalšie žiadosti o zmenu strategického plánu SPP. Tento odsek sa neuplatňuje na žiadosti o zmeny, ktorými sa v súlade s článkom 118 ods. 5 predkladajú chýbajúce prvky.“

5. V článku 120 sa dopĺňa tento odsek:

„Odsek 1 sa neuplatňuje na zmeny legislatívnych aktov uvedených v prílohe XIII, ktoré nadobudnú účinnosť po 31. decembri 2025.“

6. Príloha III sa mení takto:

a) V tabuľke sa zápis týkajúci sa normy „GAEC 6“ nahrádza takto:

„

GAEC 6	minimálne pokrytie pôdy, aby nebola pôda počas najcitlivejších období ponechaná bez porastu, ako určili členské štáty(****)	ochrana pôd počas najcitlivejších období

(****) Členské štáty môžu zohľadniť najmä krátke vegetačné obdobie vyplývajúce z dĺžky a intenzity zimného obdobia v dotknutých regiónoch.“;

b) V tabuľke sa zápis týkajúci sa normy „GAEC 7“ nahrádza takto:

„

GAEC 7	striedanie plodín na ornej pôde, okrem plodín pestovaných pod vodou. Členské štáty sa okrem toho môžu rozhodnúť, že umožnia poľnohospodárom a iným prijímateľom splniť túto normu diverzifikáciou plodín(*****).	zachovať potenciál pôdy

(*****) Striedanie pozostáva zo zmeny plodín na úrovni poľnohospodárskeho pozemku (s výnimkou viacročných plodín, tráv a iných bylinných krmovín a pôdy ležiacej úhorom) vrátane primerane obhospodarovaných vedľajších plodín.

Na základe rozmanitosti poľnohospodárskych metód a agroklimatických podmienok môžu členské štáty v dotknutých regiónoch povoliť iné postupy posilneného striedania plodín so strukovinami alebo diverzifikácie plodín, ktorých cieľom je zlepšenie a zachovanie potenciálu pôdy v súlade s cieľmi tejto normy GAEC.

Pri vymedzení požiadaviek na diverzifikáciu plodín musia členské štáty dodržať tieto minimálne požiadavky:

– ak je veľkosť ornej pôdy podniku od 10 do 30 hektárov, diverzifikácia plodín spočíva v pestovaní aspoň dvoch rôznych plodín na ornej pôde podniku. Hlavná plodina nesmie pokrývať viac ako 75 % tejto ornej pôdy,

– ak je veľkosť ornej pôdy podniku väčšia ako 30 hektárov, diverzifikácia plodín spočíva v pestovaní aspoň troch rôznych plodín na tejto ornej pôde podniku. Hlavná plodina nesmie pokrývať viac ako 75 % tejto ornej pôdy a dve hlavné plodiny spoločne nesmú pokrývať viac ako 95 % tejto ornej pôdy.

Výnimku z povinností podľa tejto normy môžu členské štáty udeliť podnikom:

a) v ktorých sa viac ako 75 % ornej pôdy využíva na produkciu tráv alebo iných bylinných krmovín, ponecháva sa úhorom, používa sa na pestovanie strukovín, alebo sa na nej tieto spôsoby využitia kombinujú;

b) v ktorých viac ako 75 % poľnohospodárskej plochy, na ktorú možno poskytnúť podporu, predstavuje trvalý trávny porast a využíva sa na produkciu tráv alebo iných bylinných krmovín, alebo na pestovanie plodín pod vodou počas značnej časti roka alebo značnej časti cyklu plodiny, alebo sa na nej tieto spôsoby využitia kombinujú; alebo

c) s rozlohou ornej pôdy do 10 hektárov.

Členské štáty môžu zaviesť maximálny limit plochy pokrytej jednou plodinou, aby sa zabránilo veľkým monokultúram.

Poľnohospodári certifikovaní v súlade s nariadením (EÚ) 2018/848 (******) sa považujú za poľnohospodárov, ktorí spĺňajú túto normu GAEC.

_____

(******) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (Ú. v. EÚ L 150, 14.6.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/oj).“;

c) V tabuľke sa zápis týkajúci sa normy „GAEC 8“ nahrádza takto:

„

GAEC 8	– zachovanie krajinných prvkov – zákaz strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a v období hniezdenia – prípadné opatrenia na zabránenie šíreniu inváznych rastlinných druhov	zachovanie neproduktívnych prvkov na zlepšenie biodiverzity v poľnohospodárskom podniku

“.

Článok 2

Zmeny nariadenia (EÚ) 2021/2116

Nariadenie (EÚ) 2021/2116 sa mení takto:

1. V článku 83 sa odsek 2 nahrádza takto:

„2. Odchylne od odseku 1 sú poľnohospodári s podnikom s maximálnou veľkosťou nepresahujúcou 10 hektárov poľnohospodárskej plochy nahlásenej v súlade s článkom 69 ods. 1 vyňatí z kontrol v rámci systému zriadeného v súlade s odsekom 1 tohto článku.“

2. V článku 84 sa dopĺňa tento odsek:

„4. Odchylne od odsekov 1 až 3 a od článku 85 sú poľnohospodári s podnikom s maximálnou veľkosťou nepresahujúcou 10 hektárov poľnohospodárskej plochy nahlásenej v súlade s článkom 69 ods. 1 vyňatí zo sankcií uvedených v odsekoch 1 až 3 a v článku 85.“

3. V článku 104 ods. 1 druhom pododseku písm. a) sa bod iv) nahrádza takto:

„iv) pokiaľ ide o EPFRV, vo vzťahu k výdavkom vzniknutým prijímateľom a k platbám vykonaným platobnou agentúrou v rámci vykonávania programov rozvoja vidieka podľa nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, s výnimkou článkov 96 a 97 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o prijímateľov, ktorí podliehajú systému kontroly uvedenému v článku 83 tohto nariadenia;“.

[Článok 3

Prechodné ustanovenia

1. Odchylne od článku 119 ods. 8 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) 2021/2115 dátum nadobudnutia účinnosti zmien strategických plánov SPP týkajúcich sa EPZF, ktoré členské štáty predložili Komisii na schválenie podľa článku 119 ods. 2 uvedeného nariadenia vo vzťahu k roku podávania žiadostí 2024 v súvislosti s prvkami stanovenými v článku 1 ods. 6 písm. a), b) a c) tohto nariadenia, nepodlieha schváleniu Komisie.

2. Odchylne od článku 119 ods. 11 nariadenia (EÚ) 2021/2115 môžu členské štáty v prípade roka podávania žiadostí 2024 rozhodnúť, že zmeny strategických plánov SPP súvisiace s prvkami stanovenými v článku 1 ods. 6 písm. a), b) a c) tohto nariadenia môžu mať právne účinky pred ich schválením Komisiou. Pokiaľ ide o prvok stanovený v článku 1 ods. 6 písm. c) tohto nariadenia, môžu členské štáty prijať uvedené rozhodnutie len vtedy, ak pre rok podávania žiadostí 2024 uplatňujú režim, ktorý sa vzťahuje na postupy na zachovanie neproduktívnych plôch, ako je pôda ležiaca úhorom, alebo na vytváranie nových krajinných prvkov na ornej pôde, ako sa uvádza v článku 31 nariadenia (EÚ) 2021/2115.

   Pri prijímaní tohto rozhodnutia členské štáty zabezpečia, aby sa dodržali všeobecné zásady práva Únie, najmä zásada právnej istoty, zásada nediskriminácie a ochrana oprávnených očakávaní poľnohospodárov a iných prijímateľov, a aby sa zohľadnila potreba poľnohospodárov a iných prijímateľov mať dostatok času na dosiahnutie súladu so zmenami.]

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

[Článok 1 ods. 6 písm. a), b) a c) a článok 2 ods. 2 a 3 sa uplatňujú na rok podávania žiadostí 2024.]

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predseda/predsedníčka	*predseda/predsedníčka*